

PERIÓDICH VERMELL

:: SALUT PÚBLICA :: INTERESSOS POPULARS :: ARTS Y LLETRES ::

DOS QUARTOS LO NÚMERO SUELTO • TRIMESTRE EN ESPAÑA • VUYI RALS • LO NÚMERO SUELTO • DOS QUARTOS • UNIO POSTAL • SETZE RALS • TRIMESTRE • NÚMERO SUELTO • DOS QUARTOS

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Ronda de l' Universitat, 96. BARCELONA

LOS COLABORADORES NO SE FAN SOLIDARIS MES QUE DE LAS AFIRMACIONS EMESAS EN LOS ESCRITS FIRMATS APER A ELLS • SOLS LA REDACCIÓ ES RESPONSABLE DE LO QUE NO VA FIRMAT

PERFILS DE LA VIDA MUSICAL EN ITALIA

UNA PRIMA DONA

I

Los que no coneixen la vida musical de bas-tadors en dins, se figuren qu' es de *tortas y pan pintado*; vull dir, que tot son felicitats, triunfos y cuartos. Si molts pares que hi volen dedicar a sos fills, y sobre tot a sas fillas, sapiguessin quin pa s'hi dona, s' esgarrifarian d' espant. Jo, que n' hi vist algunes escenas, os en contaré avuy un episodi, donantvos idea de las primeras y ultimas jornadas d' una prima dona; y pot ser un altre dia os perfilaré las aventuras d' un tenor, barítono ó baix.

Després d' estudiar alguns mesos ab lo mestre *Ciartatanelli* de Milan, que l' hi ha chutclat cuans quantos tenia, fentli creure que seria una Patti; la tiple *signorina Angelica* creu trovarse en estat de debutar, encara que n' es molt llun; y que ferá furor, per mes que sas notas centrals sigan foscas, las agudas blanques y despuntadas y lo método de cant fatigós; y recomenada per lo seu mestre, s' en va á trovar á un dels agents teatrals de la ciutat, *il signor Porcomalfarto*, ó *Porcomayate*, com l' anomenan en bon italiá.

Il signor Porcomalfarto reb ab cara de ferro á la *signorina Angelica*. llegeix ab desdeñ la carta de recomenació, mira de cap á peus á la noya, y trobantla de bon aspecte, joveneta, tal qual de formas, y gens mal carada, l' hi diu, tractantla de tu de barra á barra:

—Bé; te faré escriturar, encara que hi ha pocs teatros y molts tiples. Pero antes dígame si ets casada ó soltera; y en cas de ser casada, si lo teu marit te deixarà anar sola, puix en aquest cas hi haurá teatro, y si no, fum lo camp.

La *signorina Angelica*, fent lo desentés, respond:

—Soc soltera, *signor Porcomalfarto*.

—Milló que milló, diu l' agent. Doncs; passa demá á las cuatro de la tarda, que 'm trovarás sol; parlarém; y jo veuré si serveixes per los meus teatros. Hau: toca 'l dengo d' aqui.

La *signorina Angelica* s' en va, sensa fetsho repetir; y per lo carrer fa las sevas reflexions de las paraulas del agent.

—Demá, sols, á las cuatro! ¡Comprenc! ¿qué faré? si hi vaix, hi haurá escritura; si no, me 'ls espiñaré per molt temps. ¿Qué fem, noya?

Per regla general, l' endemá la *signorina* se presenta á las cuatro, troba sol al *signor Porcomalfarto*, y després d' un rato de conversa, parlant de cosas interessans que res tenen que veurer ab la música, ni siquiera ab la del porvenir; la *signorina*, que desde las cuatro y quart ja hauria deixat de serho, si s' hagués presentat ab los verdaders diplomas de tal, diu á l' agent aquestas ó parescudas paraulas:

—¿Cuánd me voldrá sentir?

L' agent respond:

—Ja 't dono per sentida y per bona tiple, porque massa que veix que tens bonas cualitats; y con tal que no te m' emportis cap amant á la terra ahont t' enviaré, t' asseguro l' éxit.

La *signorina*, fent la ruborosa ó ruborisantse de veras, diu ab timides:

—¡Oh, *signor Porcomalfarto*! No n' hi tingut mes qu' un en la vida, y ara non tinc cap.

—Aixís ho has de fer sempre, observa l' agent. Vejám: ¿ahont voldrias debutar?

—Si pogués ser á Milan...

—¿Aqui? ¿á la *Scala*? ¿Qu' ets boixa?

—No señor, á la *Scala*; sino al *Verme*.

—Al *Verme* ja es altre cosa; y si pots donar á l' empresa cincens francs de premi, porque 't deixin cantar, ho lograrás, con tal que si vas bé, després cantis tota la temporada d' arrós.

—No tinc un cuarto, respond la *signorina*; y ja no sé de qué fer manigas.

—Pues has de cantar iora de Milan, réplica ell; deixahu per mí; donam la señas de ta casa y ja t' avisaré. Vaixa, confiansa y adeu; que tinc feina.

Y fent un gesto que vol dir: aquí ja hi ets de massa, la despedeix, y la *signorina* s' en va, sense darsen per ofesa; puix no pensa mes qu' ab l' escritura.

L' agent queda pensatiu, y tot rumiant, murmura:

—Vejám: ¿ahont ficaré á aqueixa charchó?

Ella no es mala, encara que n' hi ha de millors; pero ara tinc de col·locarla per forza, porque tractes son tractes: ha vingut á las cuatro, y jo, que soc home de bé, no la puc engañar. En fi, veurém. Comensen á ferse las escrituras de carnaval, y no faltarán teatros. L' enviarém á algun reconot d' aqueixos que no han sentit may sino gossos; y si no 'ls agrada, que la matin á cops de cols y patatas. Tot es divertir-se; y me sembla qu' aquesta noya als donará un bon rato d' aqueixos, porque habentla ensenyat lo mestre *Ciartatanelli* deu cantar com un tambó major.

II

Pocs dias després, ó l' endemá, entra en casa del *signor Porcomalfarto*, l' *illustrissimo signor Vergognaperduta*, empressari de teatros, estafa de professió y embustero de religió; el qual ha pres l' empresa del teatro de la ciutat de *Birloquinibirlocato*, gran població de mil cincens habitants, que posseix un teatro de *bel canto*, que consta de sis palcos, dotze sillons, y trecens altres assientos, junt ab los del galliné. Té una orquesta de set músics, y un cos de coros de cuatro señorets y sis señoretas del poble, ó milló dit, de la ciutat, puig á Italia tot son ciutats, com á Castilla tothom es noble.

Al frente del teatro hi ha una junta, presidida per un conde, y composta dels vocals següents: un cansaladé, un forné qu' es concejal y representa 'l municipi; un empleat de correus que té quinze duros de sou; un pagés que trafica en bous y ases; un advocat de níguinogui y un venedó de sopas de blat de moro pe'ls treballadors.

Entre lo municipi y la gent d' hupa de la ciutat se consigna al teatro una subvenció consistent en lleña per escalfarlo y mil francs en diné efectiu, dividits en dos parts; una al principi y l' altra al mitx de la temporada. L' entrada general es á vinticincentims de lira, es dir, vuit quartos y mitx; un silló costa una pesseta y un palco quatre duros per totas las funciones. L' empressari té l' obligació de posar en escena las millors óperas, y entre ellas *D. Carlos*, l' *Affricana* y l' *Aida*; de tot lo qual s' ha fet una escritura en casa del notari, ab tots los ets y uts que la lley maña en tals cassos.

Aixís que l' agent y l' empressari 's veuen, 's donan la má, dientse *mio caro y carissimo amico*, com si fossin dos bons camaradas, y l' agent, sens convidar á l' altre á sentarse, l' hi diu:

—¿Cosa c' e di nuovo, mio caro Vergognaperduta?

—¡Ah, carissimo Porcomalfarto! respond l' empressari. Ving á veurer si 'm treus d' apurós. Hi pres lo teatro de *Birloquinibirlocato* y no sé de qué fer manigas per formar la compañía.

—¡Oh, bella! diu l' altre. ¿D' aixó t' apuras, Vergognaperduta?

—Avuy sí, carissimo Porcomalfarto, replica l' empressari; porque com l' añ passat vaix cometre la doscentas vinticincent quiebra, tinc pó de no trovar ja ni director d' orquesta, ni can-

tants, perque crec que tots los qu' existeixen ja han rebut de mí alguna castaña.

-Aixó ray, diu l' agent. Si tu l' has pegada als cantants, ells l' han pegada als patrons, y ningú del art hi ha perdut res. Vejám, ¿qui es el president de la junta?

-I, excellentissimo signor conte Alessandro de Manicolungo.

-En tal cas, ja t' sé una prima dona absoluta que no t' costará un cuarto. La signorina Angelica, hermosa, ben plantada y amable. Es soltera y no té amant, ó al menos vindrá sense l' que tinga; puix de que no n' tinga non estic ben segur. No sé com está de veu, encare que l' seu mestre me respongué della.

-¡Oh, m' en fumo de la veu! diu l' empresari. ¿Es de vritat bona mossá?

-Molt.

-¿Guapa?

-Boniquíssima.

-¿Jove?

-Apenas vintidós añets, respond l' agent.

-¡Bravissimo! exclama l' empresari. ¿Es tiple?

-Sí, home.

-Doncs, escritúrala. Dígalí que jo no l' hi puc donar res, pero que l' conde, qu' es lo principal señor d' allí, l' hi té preparada la millor habitació de la primera fonda de la ciutat, la teca assegurada y bons regalos per antes y per lo dia del seu benefici. Si ella, per la seva reputació d' artista vol una simulació de paga, concedeixli lo que vulgas, despres d' haberli fet firmar un' altre escritura renuncianthi.

-Endevant, doncs: ja tenim tiple. Aném ara á las altres donas.

-¡Oh, carissimo! No son las donas qui m' dona cuidado, replica l' empresari, sino 'ls homes. Figurat que tots los señors de la junta, desde 'l president hasta un vocal que té una botiga de sopas de blat de moro, m' han encarregat que contractés sobre tot á donetas joves, encara que no cantessin bé, con tal que no portessin marits, si eran casadas, ó amants, si tenian enredos; y aixís la junta pagarà aquets gastos. Pero ¿com m' ho faitx ab lo tenor, lo barítono, lo baix y 'l director de orquesta? Aquí son los treballs; perque al arribar al teatro, hi ha que pagarlos lo primer cuartal, y si no 'ls pagas, no t' cantan.

-Bé; págalsal, home. ¡Aixó ray! Cuand arribin al segon, feslos passar ab rahons d' un dia á l' altre, perque t' vaixin cantant fins que cobris la segona part de la subvenció, y allavors agafa los cincens francs, y picatelas, com acostumas.

-Es que m' dol perdre 'l primer cuartal... Si pogués passar sense dar un cuarto á ningú, lo negoci seria mes rodó. Pero ja que no hi ha mes remey, fesme la compañía; no concedeixis un cuarto á las donas, y si volen paga fingida, fes contrescritura; y als homes donels lo menos possible, á fi de que lo cuartal que 'ls pagaré siga ben petit.

-Déixeu per mí, respond l' agent.

L' illustrissimo signor Vergognaperduta s' en va, y lo signor Porcomalfarto envia totseguit á la signorina Angelica una tarjeta de visita ab las següents paraulas:

«Prega á la gentilissima e distintissima prima donna assoluta, signorina Angelica, que 's digni passar per aquesta agencia, á la mateixa hora del altre dia, á las cuatro de la tarda.»

Lluís CARRERAS

(Seguirá)

ROMANSO HISTÓRICH (1)

Dijous passat, de cap vespre, per los carrers nomenats de Lauria y Diputació acertavam á passar.

Serian las set y mitja; y en la casa del xanflá, al veure allí un gros grupo de sopte 'ns varem parar.

-¡Sabré, senyors, de qué 's tracta?— atents varem preguntar; y un senyor respon molt serio:— De capellans agafats.

Agafats á la cassola.

-¡Com que hi ha hagut estofat!— respongué un altre del grupo:

-Crech que no 'ls hi ha anat mal;— observá un tercér, y luego diu que 'ls baixarán lligats.

(1) A pesar de tenrlo ja compost per lo número passat, la abundancia de materials nos privá de sa inserció.

Aquí s' elevá ja al cubo la nostra curiositat, y tot aurellas y vista lo fet varem esbrinar:

En la casa del xanflá hi viuhén dos capellans; (hi vivian, puig dijous á la presó van passar.) Diu que per lo tarambanas no han trobat un altre igual; y de tan sagrats varons se n' contan cosas tan grans, que alguns vehins del ensanxe están tots esgarriats, y pregan á totas horas que 'ls treguin los capellans.

Dijous, un acreedor (¡número jo no sé quants!) per tercera ó quarta volta fou á sa casa á cobrar. Los reverents lo reberen ab molta amabilitat; á empentas y cops de puny y crits de ¡lladres! donant. Mes esta volta, l' inglés, de las altres ja escamat, avisá la policia y á la casa 's presentá. —Deu los quart, vinch per los quartos;— digué, l' pagaré mostrant. —¡Ja torna!— l' hi respongué un d' aquells dos varons sants.

Ignorém per detallat lo que passá en endevant: se sentiren crits de ¡paguim! ¡lladres! ¡pillós! ¡pif! ¡paf! ¡plam!

Mentres que tal avalot la casa estava alarmand, sortiren duas senyoras del pis d' aquells capellans; l' una rossa, l' altra blanca, molt macas, molt elegants, y asustadas las portaren á la farmacia al instant. Del susto dir no podian ni faba; sols gemegant digueren: ¡ay, quinas fatxas, son aquells dos capellans!

Resultat: al cap d' un rato, de la casa del xanflá sortiren dos polissonts portant á dos capellans, que ab lo cap baix y tot motxos van aná á la Casa gran.

Y l' públich tot aturidit se quedá allí, comentant un fet, tan extraordinari, tan piados y edificant.

FORT-AL-BLANCH

JOCHS DE NOYS

Cada cosa pe 'l seu temps. Ara som á la quaresma, y la canalla no te altra distracció sino fer volar gruas y estels. Es un entreteniment com qualsevol altre, y tractantse de xicots ben educats, sempre val més aixó que no pas anar á las pedradas.

Tots aquestos brivalls son de familias ben acomodadas, pero aixó no priva que la dolenteria 'ls fassi barallar continuament, juguín á lo que vulguín.

Ara tenen la grua enlayre en Mateuhet y l' Emilio. Del primer ¡quina espurna n' hi ha!... L' altre, educat en un convent, es un tros de pá, ó sino mirin: intenta fer embolichs y no s' adona que te la cua massa llarga, portanthi un pes al cap-de-vall que ¡ja n' pot fer de vent! no podrá pas endúrns la victoria, perque en Mateuhet te 'l fil molt tirant, mentres que á l' Emilio un que li fa l' amich y qu' es mes lleuger que un cristino, va donantli fil, va donantli fil, per veure si logra que fassi un cabussó y se li estripi la grua. Mentres s' escarrassa per agafar vent, un dels mes entremaliats de la colla, que temps enrera estava ab un marit y muller italians que cuydaba matarlos á disgustos, proba de fer pedra-y-fil al mes xabal de tots, al pobre Emiliat.

En Mateuhet com que ja ha lograt possejarse d' una grua que no te preu, li ha donat tot lo fil, y s' ha assegut en terra á tall de moro, sense teme la llanceta d' en Francisquet, que fa cara d' esser molt bon minyó.

¡Mireus en Paco quina serranada! Tenia un capdell bastant regular, un estel venturer y una cua ab drapets de tots colors y cansat de bregar per aixecarlo ara estripa la grua.

L' Antonet, aquell tan lleig y tan dolentó també plega 'l ram. ¡Mes aviat hagués tocat pirandó!... ¡Y tan-de-bó que no torni mes al joch!...

¡Oh! no hi ha que fiarse massa dels baylets: un dia encaixan amiat, l' endemá renyeixen... després tornan á ferse....

Res.... Jochs de Noys.

—Que n' tindrà de cosas per dir á sos lectors aquesta setmana, Llätzer! —¡A qué 's refereix? —Viu molt á las foscas per ser revistero. Home, ¿que no sab alló de las duas academias libres de bellas arts?

—¡Ah!... ja hi caich. Vol dir alló dels demócratas y conservadors.

—Casi be no l' entench, y dispensi la franquesa.

—¿Que no coneix lo motiu de la divisió de l' Academia de aquarelistas del carrer del Pi?

—Si fins en Xó y en Gó n' están enterats.

—¡Angela! Donchs los del Instituto de Fomento del Trabajo Nacional—(deixim respirar qu' es molt fatigós aqueix nom)—los del Foment, donchs, son los conservadors, perque no donavan igual dret á tots los socis, fent una divisió absurda. Los demócratas son los disidents, los que volian iguals debers per iguals drets.

—Y á vosté l' hi sembla que marxará tot aixó? Jo hi tinch poca confiansa, perque l' union fait la force.

—Se n' ha abusat molt d' aquesta frase. Jo ho voldria tot molt dividit per tenrlo tot més unit. Y no 's cregui que aixó sian ideas subversivas, com diuhen la gent de casa; fins sant Agustí era de la meua opinió, puig diu que la bellesa se produex en la unitat dins de la varietat.

—Donchs, digui que sant Agustí era federal.

—Aixó no; pero rumihi una mica sobre aquest axioma, y trobará qu' es una veritat com un temple, y ab las veritats hi ha de convenir tothom, fins los sants.

—Ja veurá, cambiem de conversa; que vosté, senyor Tomás, sembla que ho fassi á dretas; no parlem de res d' aixó, que no fereixi mos sentiments relligiosos. En certas materias no hi entro, perque á la fe no se la pot posar á prova, y méns parangonantla ab la rahó.

Miris, arribemnos fins á ca 'n Parés, si no té tart.

—Adverteixi que anant á veure quadros parlarém d' art, y de lo mateix parlabam ara.

—Si s' ha proposat ferme cremar no ho logrará pas. Escolti: m' han dit que l' Enrich Serra ha exposat un quadro aquesta setmana.

—Tinch entés que es molt magre. Un subjecte amich meu, que te un carácter bastant madrilenyo, deya avuy en lo taller d' en Pep:—Noy, no vagis pas á ca 'n Parés, perque tindrás una desilusió; en Serra ha decaygut.

—Oh, aixó costa poch de dir. Aquest judici no 's fa de cap artista per un sol quadro que fluixegi.

—Ja he dit per endevant que 'l fulano aqueix es molt madrilenyo, molt lleuger. En fi, veurém.

—Vaja, es bastant regular avuy. Pero ¡quina gentada! no s' hi pot venir á ca 'n Parés en dia de festa.

—Aixís va be. May l' art habia tingut ocasió de ferse tan popular com ara, y may habian fet méns los artistas pera correspondre al favor del públich.

—Be, si buscavam la causa potser trobariam que no está en los artistas.

—En ells sols ja ho sé que no; pero se n' enduhen la part més important, perque son los més interessats, y viuhén en un continuat dolce far niente.

—Jo t' fum; ¡quin es lo quadro d' en Serra?

—Aquestas senyoras que cullan flors; miri la firma.

—Te rahó. A primer cop d' ull m' habia semblat que era original de l' Inglaterra.

—No ho acaba pas tant.

—Un dia ó altre te de corregirte!

—Debia estar distret en Serra quan va pintar-lo, perque no entench, aquest celatje sembla un satí blanch plé d' abolladuras; eh? ¡Oh! y quinas sombrillas més desproporcionadas l' una de l' altre. No tenen pas relació per la distancia. Y aquestas plantas del jardí...

—Aixó y lo celatje, per mí es lo capital. Las plantas son excessivament illuminadas y semblan de paper, pero imitant molt be 'l natural.

—Hola, hola; vosté també fa crítica menuda.

—Es un dir entre nosaltres. Pero tenim de convenir en que es molt fluixa l' obra d' en Serra.

—Ja es veritat; y ¡miri! no va sol. Aquesta marina del senyor Martí se troba en igual cas.

—Y es llástima que un artista de tanta válua s' entretenga pintant aquest género, quan ha demostrat tenir disposicions no comunas pera la composició.

—¡Qué vol ferhi! Si un podia saber los motius, moltas vegadas no ho estranyaria.

Lo senyor Durán s' ha lluhit ab aquestos dos quadrets. ¡Quinas figuras més simpáticas y quinas carns més justas de color!

—També m' agradan, pero voldria veure al senyor Durán deixant d' abusar de las sepias y bistres y terrasonbra, lo qual fa que sas obras sian tristas, ja que no monótonas, sense cap necessitat. Tant á la florista com á la marmanyera hi va molt poch be la entonació del tondo de las figuras.

—Es cert. Y no troba que sempre pinta lo mateix tipo de dona?

—No, aixó avuy per avuy no se l' hi pot criticar.— ¡Ha vist á ca 'n Vidal aquell quadro de l' Urgell?

—Sí, home; y no més m' en ha agradat un bocí: los arbres de la dreta; perque, vaja, aquell celatje no va.

A la cantonada del carrer del Avinyó y plassa de la Verónica ja fa alguns dias que hi ha un quadro molt original; ¡l' ha vist?

—Vol dir aquells tipos espanyols que portan escapularis al pit y ganivet de tres mollas als dits.

—Home, si son esparters valencians.

—Y además espanyols y molt relligiosos.

—Deixis de brochs. Jo no sé qui l' fa pintar á 'n aquell senyor D. Llorens que firma 'l quadro. ¡Miri qu' es horrorós de dibuix!

—Donchs jo dich que no se qui no 'l fa dibuixar. Ell coloreix-bé, ¡dixit colorir! pero que dibuixi y de valent. No vulgui pensar may com la generalitat.

Sistema taquigráfico de

K.

TEATROS

No hi ha cap mentida que no tinga un fondo de veritat, y en proba d' aixó que la gent diu que anar al teatro per la quaresma es pecat. Per ara ja tenim la mentida, perque jo may he trobat en cap doctrina, ni en la de Ripalda ni en la del pare Claret, semblant pecat. Falta tan sols veure lo fonament d' aquesta mentida. Es molt fàcil trobarlo: es pecat anar al teatro per la quaresma perque sempre las companyias que hi treballan ó son mitjanas ó be dolentas.

Una vegada probat aixó, si se'n volen convence vajin al teatro que vulgan y jo los hi responch que se aburriran.

LICEO

Actua en aquest teatro una companyia de cantants de las més desiguals que s' han vist. La Urban, tiple de bastantas facultats, canta un duo ab una contralt que no hi casa ni poch ni molt, puig encara que lo públich demanà la repetició de lo *andante* del duo del segon acte de la *Saffo*, en lo *allegro* n' feren tan mala feyna que acabá ab xiulets. L' Abruñedo, encare que tenor que sab cantar algunas vegadas, en lo paper de Faon no vá pel tenor que deuria, sobre tot en l' ária que acabá molt malament.

En Giraltoni es gat vell, com dihem en catalá: aixó vol dir que coneix los efectes y que n' sab treure partit; pero com á facultats se troba lo mateix que n' Llibre de turrons lo dia de Nadal á la tarda. Esperém un altre ópera á veure que tal, com ho passan.

La Societat Barcelonesa de concerts doná lo primer lo dia 8 y lo dirigí lo senyor doctor Hiller. Aquest doctor te molta esperiencia y sab pendre lo pols á tota una orquesta sense necessitat de polsar als músichs un per un. Si ho fes aixís trobaria la major part dels músichs, sobretot los que tocan instruments de corda, molt be de salut, pero ne trobaria d' altres ab bastanta febre.

Siga com vulga lo concert va anar bé, las pessas foren molt aplaudidas, la que tocaren original de l' Hiller titulada *Guardia nocturna*, agradá molt, pero jo la titularia *Marcha fúnebre*, ó sinó ja veurán com al só de aquesta marxa algun dia hi enterrarán un *quesa* de tropa ó be un bombero.

Per primera vegada la orquesta tocá tota una sinfonia de Beethoven y la tocaren, com tot, discretament. En resúmen: en tot lo concert hi faltá una mica del foch y del calor que hi hauria comunicat lo mestre Hiller vint anys avans, perque avuy se trova, de turrons, ab la capsa un bon xich buyda.

PRINCIPAL

Los elements de aquest teatro estaban formats de carn y peix. La carn era la companyia de ball, per duas rahóns: la primera perque era lo espectacle més gros de la casa y l' altre perque materialment se veyá més carn que en la sarsuela, sobre tot tall de cuixa.

Representa lo peix la companyia de sarsuela per ser espectacle mes flux y per no veurershi tanta carn.

Com lo Principal dependeix de la administració de l' Hospital, se segueix puntualment en lo teatro la observancia de aquell establiment y fàbrica de malalts; aixó es: per la quaresma se menja de magre; y per aixó se menja de peix en lo teatro de aquella casa.

A pesar de tot, resulta que en lloch de aquella tiple que s' casa ab lo *Duchino*, y que tant desafina, se ha ajustat á la Prades, que de veu ja está bé, pero en quant á foch, si se'n partian ab la Fenoglio estarian molt bé *abduas*.

Dimecres estrenaren lo *Boccacio* ab bastant escit. La música de n' Suppe es més bona que agradable y lo llibre representa escenas de la vida de aquell poeta florentí del sigle xiv, autor de varios qüentos literari-indecents, que passá la seva joventut deshonrant solteras, enganiant marits y consolant viudas, y quan ja no pogué més-se feu capellá, passant en resúmen la vida més xalada del seu sigle. Representa aquest subjecte tan tranquil, la Bernardí á la perfecció y se acaba l' obra casantse ab la Prades, cosa per mi tan inverossímil com los parayguas que treuhen de últims del sigle passat, perque de segur que Boccacio ni se haguera casat ab la Prades, ni la Prades l' hauria volgut.

En aquesta obra los demés actors hi están bastant bé.

CIRCO

Com un malalt ab gástrica. Va seguint així mateix, de la manera que diguerem en la revista anterior.

ROMEA

La misma funcion de la revista passada, méno la pessa. Ja han estrenat *L' as de oros* original de J. M. Lassarte. La pessa es petita pero no está malament. No es pessa ni pesseta, tot just es mitja pesseta y encara llisa, pero es plata; molta gent la rebutja pero la fan pendre á la forsa perque es bona.

Jo tota aquesta moneda llisa la reculliria y la tornaria á encunyar. Si ho feyan ab aquesta mitja pesseta ningú hi tindria res que dir.

En quant al títol lo mateix pot ser *L' as de oros* que *Lo set d' espasas*.

CONSUETA

VENTADAS

Com que fins ara en qüestions d' ortografia catalana tothom n' es mestre, LA TRAMONTANA seguirá las reglas de la seva cullita, fins que vinga l'Academia de la Llengua y *disposi* sobre aqueix particular.

Entretant, no volém ser méno que aquells

que, per escriure *ab propietat*, inventan termes, ó n' arreglan de francesos. ó n' desenterran de deu sigles enrera. Encara hi ha més: dedicarém algun petit espay á clavar tundas á n' aquells catalanistas que prescindeixen de la *z* després de consonant per diferenciar lo sonido de *s* y *ss* que s' troba sovint en catalá, y en cambi ressu-citan la *ç*.

Però com desitjem que tothom disfruti la mateixa llibertat que volém per nosaltres, respectarém la ortografia dels nostres col·laboradors que així ho indiquin, cosa que ja posém en práctica desde avuy ab l' article del senyor Carreras.

Lo próxim passat diumenje lo senyor rector de Molins de Rey, desde la trona, va declarar que incurriran en pecat mortal tots los seus feligresos que anessin á veure representar *La Passió* en lo teatro d' aquella vila, y que quedavan desde aquell moment excomunicats tots los actors que fessin lo expressat drama.

Vetaquí un senyor rector excomunicant á Jesucrist, á la mare de Deu, als apóstols y á tota la Cort celestial.

A causa de trobarse delicat de salut lo nostre amich D. Joseph M. Lassarte nos veyém en lo cas de no poder seguir la amistosa polémica ab que n' Joseph Verdú (*Gestus*) nos brindá desde las planas del trempat setmanari *Lo Nunci*.

Dispénsins nostre colega per aquesta falta d' atenció involuntaria, que subsanarém en quant al nostre amich l' hi siga possible.

Per fi ja ha arribat l' hora de recompendre aquell cacarejat tros de la Ronda de la Universitat que semblava un hospital de carros.

Si s' deu á las nostras queixas es fàcil que n' torném *partidaris* del deshauciat ajuntament.

Entenemnos: partidaris de que l' rellevin. Ja ha treballat prou.

Los últims dias de carnaval anavan mitja dotzena de jovens disfressats ab trajos de cuiner y ab una careta que volia representar un gros personatge conegut de tots los municipals, escombrayres y altres electors per l' istil.

Cantavan unas coplas amanidas ab sal y vinagre que era un gust, y de las que n' donem una petita mostra á continuació:

Nosaltres som fondistas de molta barra, y que per fer arrosos ningú n' es iguala. La nostra fama, la varem fer coneixe allá á Moncada. Vingan banquetes y fora es nostre lema; tenint la patria bona res hem de témer. Per morir mártirs, sempre fem de manera de morir fàrtis.

S' anuncia una nova peregrinació á Roma, que sortirà de nostra ciutat lo 27 de maig, ab l' objecte posarse als peus del *papa*. ¿Que potser han fet alguna raresa?

En aquells fanals que semblan la carcassa de un soldat de cavall, colocats mitj any enrera en l' extrem del pla de Palacio, encara ls hi falta lo casco, si han de ser iguals als de la plassa Real.

Sentim aquest descuyt, no perque pugan costiparse los fanals anant sensa re al cap, sino perque ¡pobrets! no podrian fer *barretada* al seu pare, ó sia al ajuntament dels Fontrodons y Batlloris quan tindrém lo *dis-gust* de veurel portar al cementiri.

Lo nou governador senyor Herreros de Tejada, imposá una multa als regidors barcelonins. No tot son arrossadas, senyors Fivallers.

Diálechs cassats al vol en una escola de parvuls ahont los deixebles tenen que parlar castellá.

—Sala está enfermo porque resibió un golpe de aire.

—A Perico le sale la cebolla.

—Tomás da bofetones á todo Dios, y nos ha tomado todo un rebaño de bolas.

—¿Qué hace V. ? ¿qué come?—Pan de trigo de moro, que Dios ne dé.

(Seguirá)

Diuen qu' está á punt de ser rellevat lo nostre estimat Ajuntament.

Y s' anyadeix que alguns vehins volen ferlhi una demostració de *simpatia* fent lluminarias lo dia que l' treguin.

Y ara diguin que s' ha fet popular.

Ab motiu del vuytanté aniversari del naixement de Victor Hugo, que acaba de celebrar la vehina república francesa, tots los periódichs ultramontans d' Europa hi han dit la seva, posant al gran poeta y als que l' festejaren com *chupa de domine*.

Y la premsa lliberal los ha tornat cada pilota que cantava l' credo.

Y bé, déixintlos desahogarse, que ja ho necessitan.

XARADA

En lo poble d' *hu tercera* una nineta vegi que si puch lograr casarmhi seré l' home més felis; perque encara qu' es *dos tersa* té un caminar aixerit, una boqueta riallera, uns ulls negres y bonichs, una cabellera rossa que dirias qu' es d' or fi, las galtetas petoneras, molta trassa en lo vestir, en fi, té totas las gracias que una *dos tres* pot tenir. Ara, lector, t' advertiteixo, si m' hi caso, com he dit, vull que vinguis al casori: no t' descuydis de venir, que no hi faltarà gatzara, pastas, *totals* ni confits.

A. FARIGOLA

GEROGLIFICH

L O R
I T R I
K K K K K K K
I N A I
X

ACSOIB

SOLUCIONS

Á LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT

SALT DEL CABALL

LA TRAMONTANA be diu, en son número primer lo que á Espanya se sol fer tan si es hivern com istiu; puig la feyna d' en Ja-fá, prenent los partits per norma un destrueix lo que altre forma aquet fá y l' altre desfá.

GEROGLIFICH Com més quartos més gana.

CORRESPONDENCIA

Flaquer. Lo geroqlílich pendrà torn. || Pintó de Vilanova Assumptos gastats y poch correctes. || P. G. Garriga. ¡Ahont ha vist sonetos de vintatllas? || Plagas de Barcelona. Quedan complacuts. || A. Farigola. No envihi may traballs que ja hagin publicat altres periódichs. || P. A. y C. Vosté promet: apliguis y farà forrolla. || Ll. P. y V. (Reus). Se publicará lo del borrtxo á son temps. || Llantias. Está be. || Truyté. Rebuda la seva: gracias. || J. Cabré. No té interés pe l' públlich. || P. J. No pot anar ni ab rodas. || Mistayre. Home, vosté no sab de lletra y vol escriure versos. || Francisco Llenas. Molt be. || Miquel Servole. Lo millor de vosté es la carta. Lo demés també apraíta. || Masati. (Tarragona). No podem perdre temps en traduccions. Los geroqlílichs, mansos; la conversa be, pero difícilment ne publicaré *La Tramontana*, perque son caborias de molt poch pes. || M. Callis. Te rahó de que cap geperut se veu lo gep. Quan vulgui fer versos la agafmitja cana y potser los macirá millor. || Salvador Martí. Com anava dins la carta del altre, se contestá tot junt. L'Alabansa que envia está be de pensament, pero ls versos semblan un carrer mal empedrat. La xarada no te la solució. || Camán dulas. ¿Ja sab que son versos? Home de Deu, lo que envia no es res. || Gandul. No fan per casa.

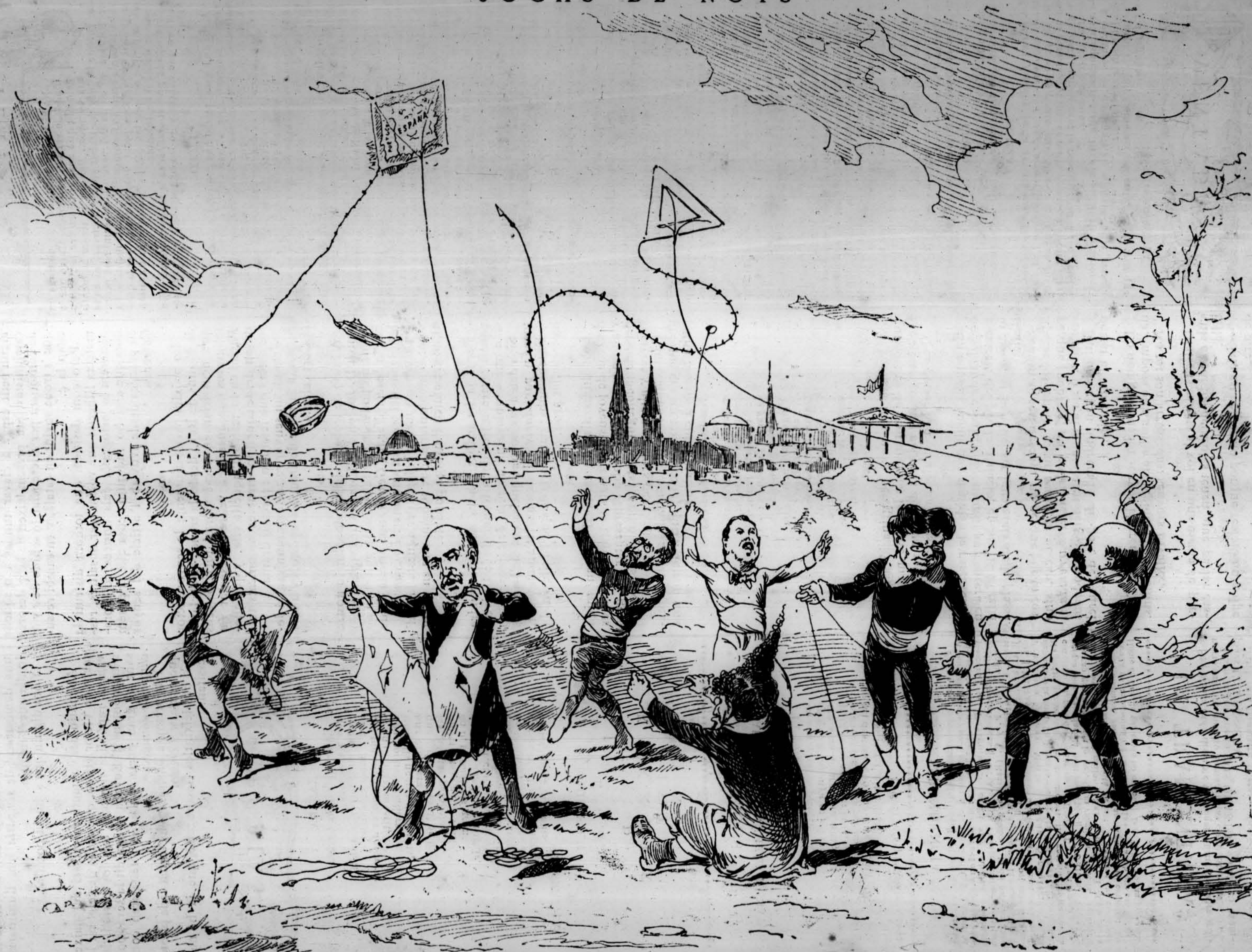
LA TRAMONTANA

Se publica cada dissapte y donará números extraordinaris sempre que ho demanin las circunstancias. Lo número suelto DOS QUARTOS y cada 25 exemplars UNA PESSETA

Vuyt rals trimestre portat á domicili, en Barcelona y resto de Espanya. Setze rals en los paissos adherits á la Unió Postal.

Barcelona. Tipografia LA ACADEMIA de E. Ullastres 96, Ronda Universitat, 96

JOCHS DE NOYS

À VEURE AL FINAL QUI 'S QUEDARÀ AB LA GRUA